

**PROBLEME
PENTRU ETAPA JUDEȚEANĂ**

ABSTRACT. În vederea participării cu succes la concursurile școlare prezentăm câteva probleme de concurs însoțite de rezolvări și comentarii.

Lecția se adresează clasei a VI-a

Autor: Ion Cicu, Profesor, Școala nr. 96, București

Problema 1: Aflați numerele naturale a și b știind că cel mai mic multiplu comun al lor este de 12 ori mai mare decât cel mai mare divizor comun al lor și că $6a + b = 330$.

Etapa pe municipiu, București, 2002

Soluție: Fie $d = (a, b)$ cel mai mare divizor comun și $m = [a, b]$ cel mai mic multiplu comun al numerelor a și b .

Din enunț avem $m = 12d$. (*)

Se știe, de asemenea că $md = ab$, de unde $m = \frac{ab}{d}$. (**)

Din cele două relații deducem $\frac{ab}{d} = 12d$ sau $ab = 12d^2$. (***)

Acum, $d = (a, b)$ implică $a = dx$, $b = dy$ și $(x, y) = 1$.

Înlocuind în (***) obținem $d^2xy = 12d^2$, de unde $xy = 12$.

Cum $(x, y) = 1$ distingem cazurile $x = 1, y = 12$; $x = 3, y = 4$; $x = 12, y = 1$ și $x = 4, y = 3$.

Pentru $x = 1, y = 12$ avem $a = d, b = 12d$ și înlocuind în $6a + b = 330$ obținem $18d = 330$ care nu are soluție naturală.

Pentru $x = 3, y = 4$ avem $a = 3d, b = 4d$ și înlocuind în $6a + b = 330$ obținem $22d = 330$ care are soluția $d = 15$, de unde $a = 45$ și $b = 60$.

Pentru $x = 12, y = 1$ avem $a = 12d, b = d$ și înlocuind în $6a + b = 330$ obținem $73d = 330$ care nu are soluție naturală.

În sfârșit, pentru $x = 4, y = 3$ avem $a = 4d, b = 3d$ și înlocuind în $6a + b = 330$ obținem $27d = 330$ care nu are soluție naturală.

În concluzie $a = 45$ și $b = 60$.

Problema 2: Fie numerele naturale a, b, c astfel încât

$$\frac{a+b}{bc} = \frac{b+c}{ca} = \frac{c+a}{ab}.$$

Demonstrați că $a = b = c$.

Etapa pe municipiu, București, 2002

Soluție: Este evident că a, b, c sunt numere naturale nenule.

Din $\frac{a+b}{bc} = \frac{b+c}{ca} = \frac{c+a}{ab} = p$ deducem

$$a + b = pbc \quad (1)$$

$$b + c = pca \quad (2)$$

$$c + a = pab \quad (3).$$

Scăzând (2) din (1), (3) din (2) și (3) din (1) obținem

$$a - c = pc(b - a) \quad (4)$$

$$b - a = pa(c - b) \quad (5)$$

$$b - c = pb(c - a) \quad (6).$$

Acum să presupunem că a, b, c nu sunt toate egale.

Putem avea numai două egale (alegem $a = b \neq c$ fără a pierde din generalitatea problemei) sau toate diferite.

Dacă $a = b$, din (5) rezultă $c - b = 0$, de unde $c = b$, contradicție.

Dacă toate sunt diferite, fără a restrânge generalitatea, putem presupune $a < b < c$.

În aceste condiții $a - c < 0$ și $b - a > 0$ ceea ce presupune că în relația (4) membrul stâng este negativ, iar membrul drept este pozitiv; contradicție.

Cum pentru $a = b = c$ relația din enunț este verificată rezultă că singura variantă posibilă este $a = b = c$.

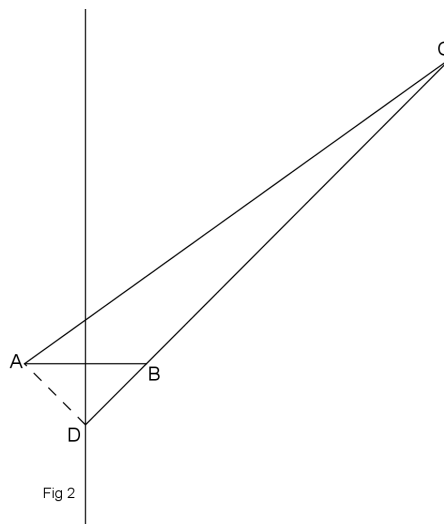
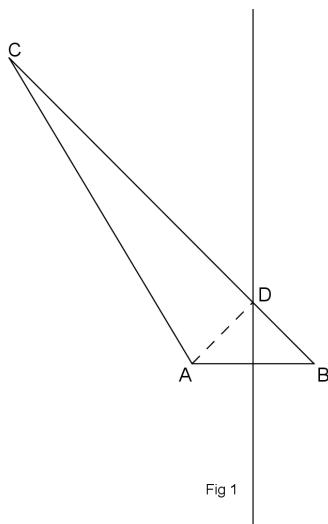
Problema 3: Fie triunghiul ABC cu $AB = 3$ cm. Mediatoarea segmentului AB intersectează dreapta BC în punctul D astfel încât $BD = \frac{1}{5} \cdot BC$ și $AC = 4 \cdot AD$. Știind că raportul perimetrelor triunghiurilor ADC și ABC este $\frac{6}{7}$, calculați lungimea segmentului AD .

Etapa pe municipiu, București, 2000

Soluție: Pentru rezolvarea problemei vom folosi următorul rezultat:

Dacă M este un punct pe mediatoarea lui $[AB]$, atunci $[MA] \equiv [MB]$.

Deoarece mediatoarea segmentului AB trebuie să intersecteze dreapta BC vom distinge două cazuri, așa cum se vede în imaginea de mai jos.

Dacă D aparține mediatoarei segmentului AB , atunci $[AD] \equiv [DB]$.

Notând $AD = x$ rezultă $BD = x$ și avem $BC = 5x$ (din $BD = \frac{1}{5} \cdot BC$)

și $AC = 4x$ (din $AC = 4 \cdot AD$).

Pentru Fig 1 avem $CD = 4x$ și $P_{\triangle ADC} = 9x$, iar $P_{\triangle ABC} = 9x + 3$.

Atunci, din $\frac{P_{\triangle ADC}}{P_{\triangle ABC}} = \frac{6}{7}$ obținem $\frac{9x}{9x + 3} = \frac{6}{7}$, de unde $x = 2$.

Deci $AD = 2$ cm.

Pentru Fig 2 avem $CD = 6x$, $AC = 4x$ și $AD = x$. Dar acest lucru nu este posibil deoarece nu se respectă inegalitatea triunghiului ($AC + AD < CD$). Rămâne așadar, $AD = 2$ cm.

Problema 4: Determinați cea mai mare fracție astfel încât împărțind

fracțiile $\frac{24}{11}; \frac{34}{13}; \frac{48}{7}$ prin această fracție obțin cături respectiv naturale.

Viorel Chinan

Soluție: Fie $\frac{a}{b}$ cea mai mare fracție ireductibilă pentru care

$$\frac{24}{11} : \frac{a}{b} = \frac{24}{11} \cdot \frac{b}{a} = x, \frac{34}{13} : \frac{a}{b} = \frac{34}{13} \cdot \frac{b}{a} = y, \frac{48}{7} : \frac{a}{b} = \frac{48}{7} \cdot \frac{b}{a} = z$$

cu x, y, z numere naturale nenule.

Cum a și b sunt prime între ele rezultă că a trebuie să dividă pe 24, 34 și 48, iar b trebuie să se dividă cu 11, 13 și 7.

Din condiția ca $\frac{a}{b}$ să fie cea mai mare avem

$$a = (24, 34, 48) \text{ și } b = [11, 13, 7]$$

În concluzie $a = 2$ și $b = 1001$, așadar fracția este $\frac{2}{1001}$.

Problema 5: Determinați toate numerele de forma $\overline{abcd}$ cu proprietatea că

$$\overline{ab} \cdot \overline{cd} \text{ divide } \overline{abcd} \text{ (} a \neq 0, c \neq 0 \text{)}$$

Cristian Mangra

Soluție: Dacă $\overline{ab} \cdot \overline{cd}$ divide $\overline{abcd}$, atunci există k număr natural nenul astfel încât

$$\overline{abcd} = k \cdot \overline{ab} \cdot \overline{cd},$$

de unde

$$100 \cdot \overline{ab} + \overline{cd} = k \cdot \overline{ab} \cdot \overline{cd}$$

sau

$$100 \cdot \overline{ab} = \overline{cd}(k \cdot \overline{ab} - 1).$$

Cum $k \cdot \overline{ab} - 1$ nu divide pe $\overline{ab}$ rezultă $k \cdot \overline{ab} - 1$ divide 100.

Avem așadar $k \cdot \overline{ab} - 1 \in \{10, 20, 25, 50, 100\}$.

Singurele cazuri favorabile sunt:

$$k \cdot \overline{ab} - 1 = 25,$$

de unde

$$\overline{ab} = 13$$

și atunci

$$\overline{abcd} = 1352$$

și

$$k \cdot \overline{ab} - 1 = 50,$$

de unde

$$\overline{ab} = 17$$

și atunci

$$\overline{abcd} = 1734.$$

Problema 6: Fie $p \in \mathbb{N}^*$ un număr prim, $p \notin \{2, 5\}$. Arătați că există un număr natural $n \in \mathbb{N}^*$ astfel încât numărul p^n , scris în baza 10, are ultimele trei cifre 001.

Gazeta Matematică

Soluție: Să observăm că există o infinitate de numere naturale de forma p^t cu t număr natural nenul.

Fiind o infinitate, evident există două astfel de numere care împărțite la 1000 să dea același rest.

Fie k și m , ($k > m$) astfel încât p^k și p^m dau același rest la împărțirea cu 1000.

Atunci,

$$1000 \text{ divide } p^k - p^m \text{ sau } 1000 \text{ divide } p^m (p^{k-m} - 1).$$

Cum 1000 nu divide p^m , rezultă 1000 divide $p^{k-m} - 1$, deci

$$p^{k-m} - 1 = 1000a$$

sau

$$p^{k-m} = 1000a + 1.$$

Evident

$$p^{k-m} = \overline{a_1 a_2 \dots a_s 001}$$

și atunci există $n = k - m$ care să îndeplinească cerința din enunț.

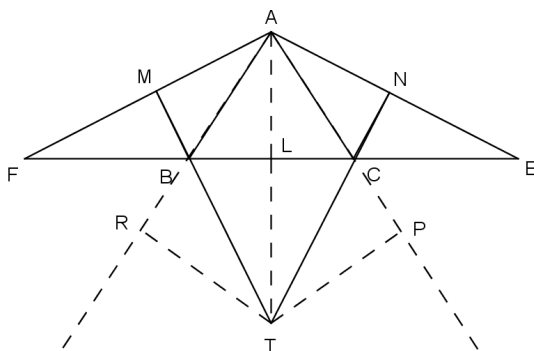
Problema 7: Se consideră triunghiul echilateral ABC având lungimea unei laturi de a cm. Notăm cu E simetricul lui B față de C și cu F simetricul lui C față de B .

Dacă $AL \perp BC, BM \perp AF, CN \perp AE, L \in (BC), M \in (AF), N \in (AE)$, atunci:

- $[AF] \equiv [AE]$
- Dreptele BM, CN și AL sunt concurente
- Știind că $BM + MN + NC = 100$ cm, să se determine a .

Constantin Niță Cristi

Soluție:

a) În $\triangle AFB$ și $\triangle AEC$ avem $[AB] \equiv [AC]$ (din ipoteză); $[BF] \equiv [CE]$ (ambele sunt congruente cu $[BC]$); $\widehat{ABF} \equiv \widehat{ACE}$ (fiecare are câte 120°). De aici, conform cazului L.U.L. rezultă $\triangle AFB \equiv \triangle AEC$, de unde $[AF] \equiv [AE]$.

b) Vom folosi următoarele rezultate:

Într-un triunghi isoscel înălțimea din vârf este și bisectoare.

Un punct aparține bisectoarei unui unghi dacă și numai dacă este egal depărtat de laturile unghiului.

Avem $\triangle ABF$ este isoscel ($[AB] \equiv [BF]$) și BM este înălțime, așadar BM este bisectoarea unghiului ABF .

Cum $\widehat{ABF}$ și $\widehat{CBR}$ sunt unghiuri opuse la vârf deducem că BM este bisectoare și pentru unghiul CBR .

Analog CN este bisectoarea unghiului BCE .

Fie $\{T\} = MB \cap NC$.

Dacă T aparține bisectoarei unghiului CBR avem

$$\text{dist}(T, BR) = \text{dist}(T, BC).$$

Dacă T aparține bisectoarei unghiului BCP avem

$$\text{dist}(T, CP) = \text{dist}(T, CB).$$

Din cele două relații deducem

$$\text{dist}(T, BR) = \text{dist}(T, CP).$$

Cum $BR = AR$ și $CP = AP$ deducem

$$\text{dist}(T, AR) = \text{dist}(T, AP)$$

ceea ce arată că T aparține bisectoarei unghiului BAC , iar aceasta este chiar AL .

În concluzie, dreptele BM, CN, AL sunt concurente.

c) Pentru că B este mijlocul segmentului FC și M este mijlocul segmentului AF (vezi punctul b) deducem că BM este linie mijlocie în triunghiul AFC , deci

$$BM = \frac{AC}{2} = \frac{a}{2}.$$

Analog avem NC linie mijlocie în triunghiul ABE , așadar

$$CN = \frac{AB}{2} = \frac{a}{2}.$$

De asemenea, MN este linie mijlocie în triunghiul AFE , deci

$$MN = \frac{EF}{2} = \frac{3a}{2}.$$

Cu acestea avem

$$BM + MN + NC = \frac{a}{2} + \frac{3a}{2} + \frac{a}{2} = \frac{5a}{2}.$$

Deci

$$\frac{5a}{2} = 100,$$

de unde

$$a = 40.$$